

Projekt finansowany w formie dotacji celowej ze środków budżetu Państwa, w tym w 15 % ze środków krajowych i w 85 % ze środków Funduszu Spójności z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

INFORMACJA PODSUMOWUJĄCA

przebieg konsultacji społecznych na etapie wyznaczania granic obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

---

Instytut Badawczy IPC sp. z o.o.
UL. OSTROWSKIEGO 9, 53-238 WROCŁAW

Jarosław Sawicki
Członek zarządu
Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.

INSTYTUT BADAWCZY IPC SP. Z O.O.
UL. A. OSTROWSKIEGO 9
53-238 WROCŁAW
tel. 71 79 49 249 fax 71 750 33 18
NIP: 894 - 304 - 35 - 99 REGON: 022048339
www.Instytut-ipc.pl

Spis treści

_Toc463513898

Wprowadzenie	3
Działania konsultacyjne	4
Konsultacje w formie badania ilościowego z mieszkańcami	15
Konsultacje w formie spaceru studyjnego	25
Konsultacje w formie warsztatu	26

Wprowadzenie

W ustawie z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777) podkreśla się znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i wdrażania programu rewitalizacji.

Prace nad przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji oparte winny być współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

W trakcie procesu włączania mieszkańców i potencjalnych interesariuszy w prace nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i rewitalizacji wykorzystano różnorodne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerszej liczby odbiorców. Z grona licznych narzędzi i technik partycypacyjnych wykorzystano: **badania ankietowe, warsztat i spacer studyjny**.

Szczegółowe informacje o formach uspołecznienia procesu rewitalizacji w formie konsultacyjnej, warsztatowej i badawczej zawiera poniższa tabela. W ślad za tymi działaniami szła akcja informacyjno-promocyjna.

Konsultacje trwały w okresie od 10.09.2016 r. do 10.10.2016 r.

Działania konsultacyjne

Tabela 1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji

Miejsce	Data	Forma	Opis
I OPRACOWANIE DIAGNOZY W PROCESIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH			
Gmina Nysa	Badanie zostało przeprowadzone we wrześniu 2016 r.	Badanie ilościowe – ankiety z mieszkańcami	Zastosowano technikę badawczą: <ul style="list-style-type: none"> • CATI. W badaniu wzięło udział 607 osób – dorosłych mieszkańców Gminy Nysa.
Nysa (przebieg trasy na stronie 25 opracowania)	Przeprowadzono 1 spacer studyjny w terminie 20.09.2016	Spacery studyjne na obszarach rewitalizacji	Spacery studyjne to spotkania w terenie, łączące w sobie elementy zwiedzania, wykładu o danym obszarze, dyskusji i bieżącego zbierania uwag ustnych. W Gminie Nysa spacer studyjny stanowił formę konsultacji społecznych, w ramach której uczestnicy odwiedzili obszary zdegradowane, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji oraz konsultowali się z mieszkańcami w ich naturalnym środowisku. Uczestnikami spacerów studyjnych na obszarach rewitalizacji byli przedstawiciele władz miasta, organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy. Oprócz wizji lokalnej na obszarach zdegradowanych celem spacerów było zbieranie ustnych uwag mieszkańców. Uwagi te po analizie merytorycznej zostaną wzięte pod uwagę w trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nysa.
Nysa	28.09.2016, godz. 15.00; Urząd Miejski w Nysie, sala nr 200	Warsztat z udziałem społeczności mieszkańców i interesariuszy	Spotkanie konsultacyjne w formie warsztatów przeznaczone było dla mieszkańców miasta oraz innych interesantów. Konsultacje miały na celu zebranie uwag, opinii i propozycji odnośnie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji objętego Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Nysa.
Gmina Nysa	Formularz był dostępny na stronie internetowej Gminy Nysa przez cały okres trwania konsultacji społecznych.	Korespondencyjne zbierania uwag	Przeprowadzone zostało korespondencyjne zbieranie uwag do wyznaczonych na podstawie diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Nie została zgłoszona żadna uwaga w formie formularza.

W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych, które odbyły się w okresie od 10.09.2016 r. do 10.10.2016 r., przyjęto zaproponowane obszary zdegradowane i rewitalizacji.

Obszar zdegradowany, obejmujący Strefę A2 w Nysie, obszar zamieszkuje 11 133 osób (wg stanu na dzień 31.12.2015 roku), co stanowi 19,74% mieszkańców gminy.

Ponadto jako obszary zdegradowane, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związane z aktywnością gospodarczą oraz społeczną, jak również ze względu na degradację przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną, zaproponowane zostały obszary niezamieszkałe, tj.:

- **Obszary przemysłowe po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie,**
- **Obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie,**
- **Obszary fortów w Nysie – Obwałowania Wysokie.**

Mapa 1. Obszary zdegradowane

Obszary zdegradowane w Nysie
Skala mapy: 1:5 000
Źródło mapy: Starostwo Powiatowe w Nysie

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

- nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy,
- oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców.

Bazując na wynikach analizy danych zastanych, wskaźnikach opisujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przestrzenno-funkcjonalnego, biorąc pod uwagę znaczenie wybranych obszarów dla rozwoju gminy, zaproponowano wskazać do rewitalizacji w Nysie obszar Strefy A2, zamieszkały przez 11 133 osoby (19,74% mieszkańców Gminy) oraz obszary niezamieszkałe, tj. obszary przemysłowe po Fabryce Samochodów Dostawczych, obszary rekreacji i wypoczynku oraz obszary fortów w Nysie. Łączna powierzchnia obszarów rewitalizacji wynosi 239,92 ha (1,11% powierzchni Gminy).

Tym samym w wyniku konsultacji społecznych jako obszar rewitalizacji w Gminie Nysa wskazano następujące podobszary:

1. Podobszar rewitalizacji: centrum miasta Nysa (Strefa A2)

Obszar proponowany do rewitalizacji ze względu na szczególną koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z problemami środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi oraz technicznymi. Obszar posiadający istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Liczba mieszkańców – 11 133 osoby (stan na 31.12.2015; 19,74% ludności miasta)

Powierzchnia obszaru – 197,0 ha (0,91% powierzchni ogółem)

Lokalizacja (ulice):

22-go Stycznia, Aleja Józefa Lompy, Aleja Teodora Roosevelta, Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich, Bielawska, Biskupa Jarosława, Bohaterów Warszawy, Bolesława Krzywoustego, Bracka, Brata Dionizego Wegnera, Brata Rajmunda Kasperczyka, Celna, Cypriana Kamila Norwida, Daniela Chodowieckiego, Emilii Gierczak, Forteczna, Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury, Fryderyka Szopena, Grodzka, Grzybowa, Henryka Siemiradzkiego, Jana Henryka Dąbrowskiego, Jana III Sobieskiego, Jana Matejki, Józefa Bema, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Kamienna, Karola Marcinkowskiego, Karola Miarki, Kolejowa, Kowalska, Krakowska, Kramarska, Królowej Jadwigi, Księża J. Kądziołki, Kupiecka, Majora Henryka Sucharskiego, Mariacka, Marii Curie Skłodowskiej, Mazowiecka, Mostowa, Ogrodowa, Ojca Benno Sonsalla, Oskara Kolberga, Parkowa, Partyzantów, Piastowska, Plac im. Kazimierza Albina Zalewskiego, Plac Jana Pawła II, Plac Katedralny, Plac Kopernika, Plac Kościelny, Plac Ludinhausen, Plac Paderewskiego, Plac Staromiejski, Prudnicka, Raclawicka, Rondo Jana Pawła II, Rondo Legii Polsko-Włoskiej, Rondo Niepodległości, Rondo Pamięci Ofiar Katynia, Rondo Partnerstwa Powiatów, Rondo Solidarności, Rynek, Rynek Garncarski, Rynek Solny, Stanisława Moniuszki, Stanisława Wyspiańskiego, Sukiennicza, Św. Piotra, Teatralna, Tkacka, Waleriana Łukasińskiego, Wałowa, Warszawska, Wincentego Pola, Wita Stwosza, Władysława Orkana, Wojciecha Drzymały, Wolności, Wołyńska, Wrocławska, Wyzwolenia, Zjednoczenia.

2. Podobszar rewitalizacji: obszar przemysłowy po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie

Zdegradowany obszar przemysłowy, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego (kreowanie działań na rzecz aktywności społecznej i gospodarczej – mając na uwadze wysokie wskaźniki bezrobocia oraz ubóstwa).

Liczba mieszkańców – teren niezamieszkały

Powierzchnia obszaru – 19,4 ha (0,09% powierzchni ogółem)

Lokalizacja: obszar przemysłowy po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie (ul. Szlak Chrobrego, Kościuszki, Poniatowskiego, Słowiańska).

3. Podobszar rewitalizacji: obszar rekreacji i wypoczynku przy ul. Ujejskiego w Nysie

Zdegradowany teren miejsca rekreacji i wypoczynku, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związane z podnoszeniem jakości życia, tworzeniem oferty dla starzejącego się społeczeństwa miasta oraz integracji społecznej – w szczególności obszaru A2 (centrum Nysy), w którym zdefiniowano problemy takie jak: depopulacja, starzenie się społeczeństwa, bezrobocie oraz ubóstwo. Obszar położony w niedużej odległości od obszaru centrum miasta.

Liczba mieszkańców – teren niezamieszkały

Powierzchnia obszaru – 6,62 ha (0,03% powierzchni ogółem)

Lokalizacja: kąpielisko w Nysie, ul. Ujejskiego

4. Podobszar rewitalizacji: forty w Nysie – Obwałowania Wysokie

Zdegradowany obszar fortów w Nysie, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związane z tworzeniem oferty turystyczno-kulturalnej, opartej na dziedzictwie kulturowym miasta Nysa. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta pozytywnie wpływać będzie na aktywność gospodarczą, w szczególności obszaru centrum miasta (strefa A2 wskazana do rewitalizacji) – związaną z ofertą usługową, obsługującą ruch turystyczny (hotele, restauracje, kawiarnie, etc.), wzmacniając potencjał lokalnej gospodarki. Tym samym wpływać będzie na rozwiązywanie problemów koncentrujących się na obszarze rewitalizacji w centrum miasta, takich jak bezrobocie oraz ubóstwo.

Liczba mieszkańców – teren niezamieszkały

Powierzchnia obszaru – 17,16 ha (0,08% powierzchni ogółem)

Lokalizacja: działki nr 1/14, 1/19 Radoszyn a.m. 11, część fortów określana jako obwałowania wysokie, okolice ul. Słowiańskiej (północno-wschodnia część obwarowań)

Tabela 2. Obszary proponowane do wskazania jako zdegradowane w Gminie Nysa oraz obszar proponowany do rewitalizacji

Lp.	Nazwa obszaru	Liczba mieszkań ców	Powierzchnia	Lokalizacja w mieście / ulice	Uzasadnienie
1.	Centrum miasta Nysa (strefa A2)	11 133 (19,74% mieszkań ców Gminy)	197 ha (0,91% powierzchni Gminy)	22-go Stycznia, Aleja Józefa Lompy, Aleja Teodora Roosevelta, Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich, Bielawska, Biskupa Jarosława, Bohaterów Warszawy, Bolesława Krzywoustego, Bracka, Brata Dionizego Wegnera, Brata Rajmunda Kasperczyka, Celna, Cypriana Kamila Norwida, Daniela Chodowieckiego, Emilii Gierczak, Forteczna, Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury, Fryderyka Szopena, Grodzka, Grzybowa, Henryka Siemiradzkiego, Jana Henryka Dąbrowskiego, Jana III Sobieskiego, Jana Matejki, Józefa Bema, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Kamienna, Karola Marcinkowskiego, Karola Miarki, Kolejowa, Kowalska, Krakowska, Kramarska, Królowej Jadwigi, Księdza J.Kądziołki, Kupiecka, Majora Henryka Sucharskiego, Mariacka, Marii Curie Skłodowskiej, Mazowiecka, Mostowa, Ogrodowa, Ojca Benno Sonsalla, Oskara Kolberga, Parkowa, Partyzantów, Piastowska, Plac im. Kazmierza Albina Zalewskiego, Plac Jana Pawła II, Plac Katedralny, Plac Kopernika, Plac Kościelny, Plac Ludinhausen, Plac Paderewskiego, Plac Staromiejski, Prudnicka, Raclawicka, Rondo Jana Pawła II, Rondo Legii Polsko-Włoskiej, Rondo Niepodległości, Rondo Pamięci Ofiar Katynia, Rondo Partnerstwa Powiatów,	<p>Obszar koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Znacznym problemem tej części miasta jest brak małej infrastruktury lub jej zużycie oraz niewystarczająca ilość i jakość istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Występuje brak stref rekreacji dla dzieci, młodzieży i osób starszych.</p> <p>Dodatkowym elementem wymagającym poprawy we wskazanym obszarze jest przepustowość komunikacyjna i powiększenie ilości miejsc parkingowych. Sąsiedztwo z ruchliwą Drogą Krajową nr 41 negatywnie wpływa na klimat akustyczny. Duże natężenie ruchu wpływa także na zjawisko niskiej emisji.</p> <p>W sferze przestrzenno-funkcjonalnej problemem jest również niska estetyka terenów publicznych, natomiast w sferze technicznej zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji.</p>

				Rondo Solidarności, Rynek, Rynek Garncarski, Rynek Solny, Stanisława Moniuszki, Stanisława Wyspiańskiego, Sukiennicza, Św. Piotra, Teatralna, Tkacka, Waleriana Łukasińskiego, Wałowa, Warszawska, Wincentego Pola, Wita Stwosza, Władysława Orkana, Wojciecha Drzymały, Wolności, Wołyńska, Wrocławska, Wyzwolenia, Zjednoczenia.	
2.	Obszary przemysłowe po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie	Teren niezamieszkały	19,14 ha (0,09% powierzchni Gminy)	Szlak Chrobrego, Kościuszki, Poniatowskiego, Słowiańska	<p>Zdegradowany obszar przemysłowy, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, tj. kreowanie działań na rzecz aktywności społecznej i gospodarczej – mając na uwadze wysokie wskaźniki bezrobocia, ubóstwa jak również niekorzystne zjawiska demograficzne, związane m.in. ze starzeniem się społeczeństwa oraz depopulacją.</p> <p>Obszary położone są w bezpośrednim sąsiedztwie zdegradowanego społecznie centrum miasta (granicą obu obszarów jest rzeka Nysa Kłodzka). Na obszarze centrum miasta zdiagnozowano występowanie problemów związanych z bezrobociem oraz ubóstwem. W tym kontekście konieczne jest podejmowanie dalszych działań mających na celu aktywizację gospodarczą, w szczególności w oparciu o posiadane lokalne zasoby. Takim miejscem są tereny po byłych zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych. Obszar posiada korzystne</p>

położenie blisko centrum miasta oraz dysponuje potencjalną powierzchnią inwestycyjną. Tym samym możliwe jest stworzenie w oparciu o ten obszar – strefy aktywności gospodarczej. Rozwój strefy aktywności gospodarczej, mając także na uwadze bliskość obszaru koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, pozytywnie wpływać będzie na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom takim jak: bezrobocie oraz ubóstwo. Tworzenie ofert pracy na tym obszarze będzie atrakcyjne ze względu na bliskość dla mieszkańców obszaru centrum miasta. Podjęcie pracy w obrębie tej strefy nie wymagać będzie uciążliwych dojazdów poza obszar zamieszkania.

Zagospodarowanie terenu po byłych zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych nawiązywać będzie do tradycji i historii tej części miasta. Spowoduje to przywrócenie tej części miasta jej pierwotnych funkcji, jakie pełniły w przestrzeni gminy, a które w wyniku procesów gospodarczych uległy degradacji.

Z uwagi na niewystarczającą infrastrukturę w obszarze centrum miasta, która może zostać przeznaczona do utworzenia miejsca opieki i aktywizacji seniorów, Gmina zamierza w tym celu wykorzystać

					teren po byłych Zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych.
3.	Obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie (kąpielisko w Nysie)	Teren niezamieszkały	6,62 ha (0,03% powierzchni Gminy)	Ujejskiego	<p>Zdegradowany teren miejsca rekreacji i wypoczynku, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związane z podnoszeniem jakości życia, tworzeniem oferty dla starzejącego się społeczeństwa miasta oraz integracji społecznej.</p> <p>Obszar centrum miasta, gdzie zdiagnozowano koncentrację problemów społecznych, charakteryzuje się niedużą powierzchnią terenów do rekreacji i wypoczynku. Obszar kąpieliska w Nysie położony jest w bliskim sąsiedztwie centrum miasta. Podjęcie działań rewitalizacyjnych w tym miejscu prowadzone będzie z myślą przede wszystkim o mieszkańcach tej części miasta. Tworzenie stref rekreacji i wypoczynku, w szczególności wakacyjnego oraz weekendowego, pozytywnie wpłynie na integrację społeczną mieszkańców, jak również jakość życia. Rewitalizacja zdegradowanego obszaru kąpieliska umożliwi kształtowanie oferty rekreacyjnej oraz aktywne spędzanie wolnego czasu przez mieszkańców centrum miasta, w tym również seniorów, jak również młodzież i dzieci. Stworzenie takiej strefy odciągać</p>

					będzie młodzież od zjawisk takich jak: pokątne spożywanie alkoholu lub szukanie rozrywek w miejscach do tego nie przeznaczonych.
4.	Obszar fortów w Nysie – Obwałowania Wysokie	Teren niezamieszkały	17,16 ha (0,08% powierzchni Gminy)	działki nr 1/14, 1/19 Radoszyn a.m. 11, część fortów określana jako obwałowania wysokie, okolice ul. Słowiańskiej (północno-wschodnia część obwarowań)	<p>Zdegradowany obszar fortów w Nysie, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związane z tworzeniem oferty turystyczno-kulturalnej, opartej na dziedzictwie kulturowym miasta Nysa. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta pozytywnie wpływać będzie na aktywność gospodarczą.</p> <p>Forty w Nysie stały jedną z wizytówek miasta. Ze względu na lokalizację oraz powierzchnię jaką zajmują – są istotnym elementem krajobrazu miasta. Ze względu na walory kulturowe oraz historię stanowią atrakcję turystyczną Nysy oraz istotny element promocji oferty turystycznej miasta. Turystyka jest jedną z istotnych dziedzin gospodarki lokalnej. Obszar fortów jest również strefą rekreacji i wypoczynku mieszkańców miasta, w szczególności związanej z aktywnym spędzaniem czasu wolnego (np. spacerowanie, bieganie, jazda na rowerze). Wskazany obszar fortów charakteryzuje się degradacją przestrzenno-funkcjonalną. Widoczne są na tym terenie także negatywne zjawiska</p>

					społeczne, związane ze spożywaniem alkoholu, wandalizmem. Obszar tej części fortów, mając na uwadze niedostatek terenów rekreacji wypoczynku w centrum miasta, mógłby pełnić rolę strefy wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców tej części miasta.
--	--	--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Konsultacje w formie badania ilościowego z mieszkańcami

1. Wstęp

W okresie od 12 września do 4 października 2016 roku Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o. zrealizował badanie dotyczące rewitalizacji Gminy Nysa. Badanie ilościowe zrealizowane zostało z zastosowaniem techniki wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo¹. Celem badania było poznanie opinii respondentów na temat zagadnień związanych z rewitalizacją zdegradowanych obszarów Gminy Nysa, a jego wyniki posłużą do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nysa.

2. Podsumowanie

W badaniu wzięło udział N=607 respondentów. Respondenci byli reprezentowani w tym samym stopniu zarówno ze względu na płeć jak i wiek. Niespełna połowa respondentów miała wykształcenie wyższe. Wykształcenie średnie zadeklarowało 40,2% respondentów, a wykształcenie zawodowe – 10,6%.

Większość uczestników badania mieszka w Nysie. Tylko 13% respondentów zadeklarowało zamieszkanie w innej miejscowości niż Nysa znajdującej się na terenie Gminy Nysa.

Respondenci nie zawsze odpowiadali poprawnie na pytanie zadane w ankiecie i zamiast obszaru do rewitalizacji wskazywali na określone miejsca (np. basen, chodniki) lub problemy społeczne (brak pracy). Najczęstszymi wskazaniami respondentów były elementy związane z infrastrukturą drogową – uczestnicy badania wskazywali, jakie ulice powinny być poddane rewitalizacji oraz w jakich miejscach brakuje parkingów i ścieżek rowerowych. 41,9% respondentów uważa, że nieużywane tereny/budynki (fabryka samochodowa, rzeźnia, stare targowisko, dawne tereny wojskowe) powinny być zagospodarowane, co może się wiązać z nadzieją uczestników badania na powstanie nowych miejsc pracy.

Wskazując obszary do rewitalizacji, respondenci najczęściej kierują się miejscem zamieszkania, na co wskazała ponad połowa badanych. Mniej niż jedna trzecia uczestników badania kierowała się swoim miejscem rekreacji i wypoczynku, a niespełna 15% badanych – miejscem pracy. Innymi związkami respondentów z miejscami wskazanymi do rewitalizacji są: częste uczęszczanie przez wskazany teren i spędzanie czasu na tym obszarze oraz deklarowanie, że wskazany obszar to „wizytówka miasta”. Wyniki badania wskazują na to, że respondenci nie wybierali obszaru do rewitalizacji ze względu na bycie klientem – tylko 1% badanych zadeklarowała taki związek ze wskazanym do rewitalizacji terenem.

Najmniejszym problemem na obszarach wskazanych do rewitalizacji według badanych jest wykluczenie społeczne osób starszych – aż 37% respondentów nie widzi takiego problemu. Jako największe zagrożenie jest natomiast określone zjawisko niskiego poziomu samoorganizacji społecznej i współpracy między mieszkańcami a władzami publicznymi (33% deklaracji „wysokie zagrożenie problemem” oraz 23% deklaracji „średnie zagrożenie problemem”) oraz bezrobocie (31% deklaracji „wysokie zagrożenie problemem” oraz 29% deklaracji „średnie zagrożenie problemem”).

Na wskazywanych do rewitalizacji obszarach najniżej oceniane są: aktywność gospodarcza obszaru (43% - „niska”) oraz stan i dostępność infrastruktury społecznej (39% - „niska”). Najlepiej oceniany jest natomiast: stan i dostępność infrastruktury sieciowej (54% - „wysoka”). Na średnim poziomie oceniany jest stan techniczny obiektów budowlanych (54%).

Najwięcej respondentów oczekuje efektów rewitalizacji w postaci poprawy stanu dróg i chodników oraz budowy ścieżek rowerowych (57,8%). Prawie jedna trzecia ankietowanych oczekuje

---

¹ CATI – ang. *Computer Assisted Telephone Interview*

przyciągnięcia inwestorów do miasta oraz stworzenia przestrzeni do wypoczynków i rekreacji, a co czwarty uczestnik badania oczekuje rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Rządziej oczekiwanymi efektami rewitalizacji są: aktywizacja gospodarcza obszaru (21,3%), zatrzymanie w mieście ludzi młodych (19,6%), poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (18,6%), ochrona środowiska oraz stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej (po 11,3%), remonty i renowacje budynków (10,3%), zwiększenie ilości i poprawa jakości mieszkań (6,6%), polepszenie komunikacji oraz stworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych (po 6,3%), odnowa zabytków w mieście (6%), przeciwdziałanie problemom społecznym oraz podniesienie dostępności do komunalnych usług sieciowych (po 4,3%), wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców (2,7%) a także włączenie społeczne osób starszych (1,3%).

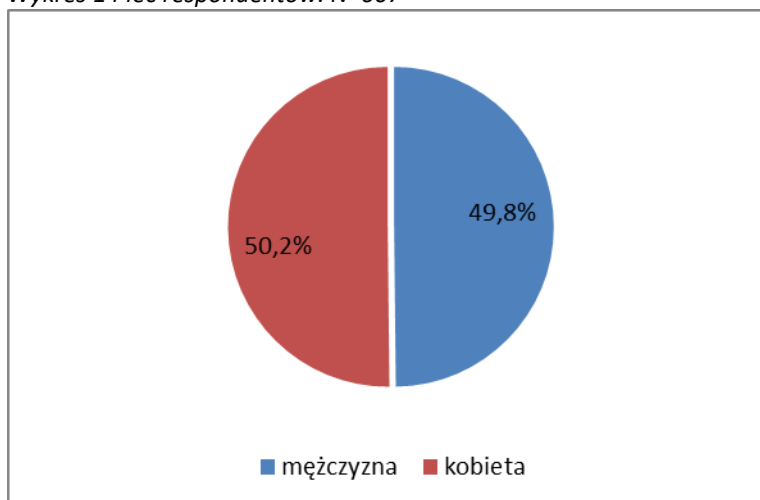
Zdecydowana większość badanych deklaruje, że problem rewitalizacji jest ważny dla ich miasta (97,3%). Tylko 0,7% badanych uważa, że ten problem nie jest ważny, a 2% respondentów nie ma zdania na ten temat.

Zdecydowana większość uczestników badania deklaruje, że problem rewitalizacji jest dla nich ważny (90%). Dla 4,7% respondentów problem rewitalizacji nie jest ważny, a 5,3% badanych nie ma zdania w tej kwestii.

3. Charakterystyka próby badawczej

W badaniu wzięło udział N=607 respondentów. Obie płcie były reprezentowane w tym samym stopniu.

Wykres 1 Płeć respondentów. N=607

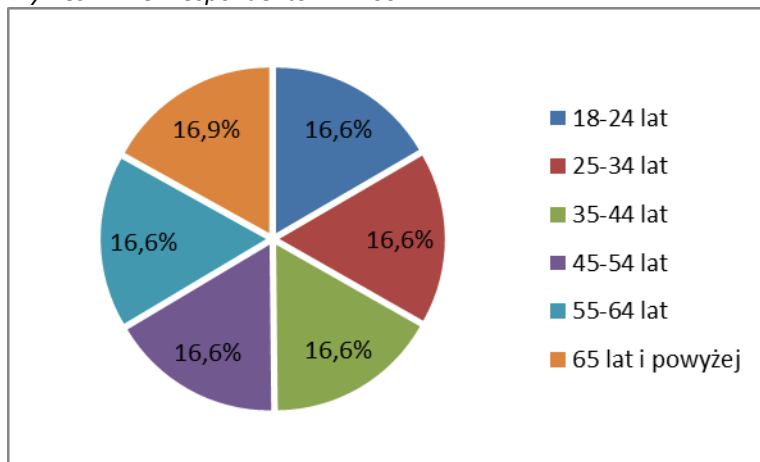

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Wszystkie grupy wiekowe były reprezentowane w tym samym stopniu.

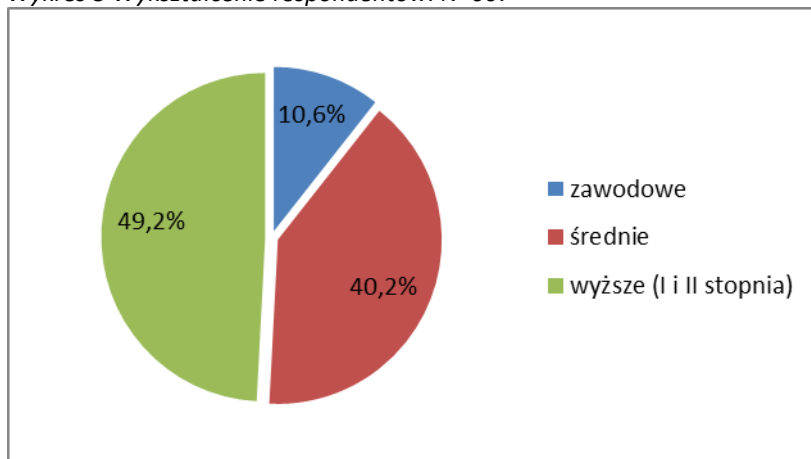
Wykres 2 Wiek respondentów. N=607

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Niespełna połowa respondentów ma wykształcenie wyższe. Wykształcenie średnie ma 40,2% respondentów, a wykształcenie zawodowe – 10,6%.

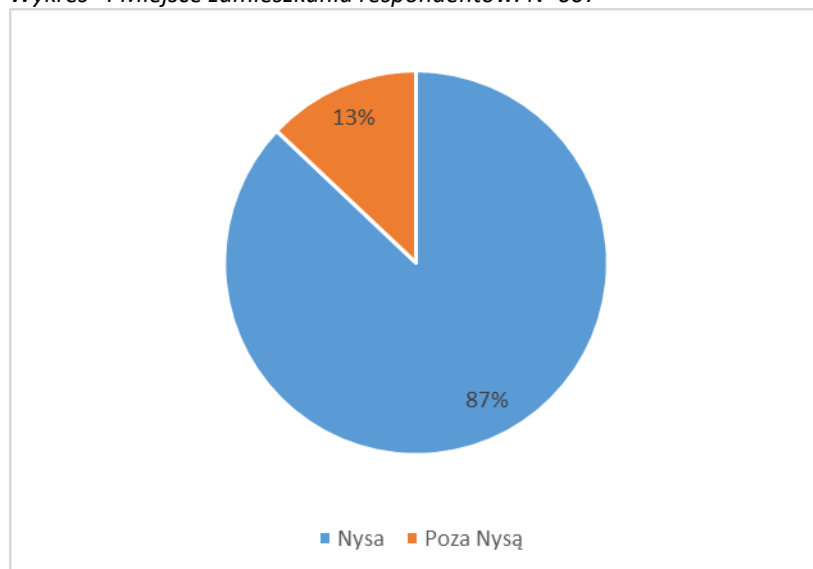
Wykres 3 Wykształcenie respondentów. N=607

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Większość uczestników badania mieszka w Nysie. Tylko 13% respondentów zadeklarowało zamieszkanie w innej miejscowości niż Nysa na terenie Gminy Nysa.

Wykres 4 Miejsce zamieszkania respondentów. N=607

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

4. Wyniki badania

4.1. Obszar wskazany do rewitalizacji

W pierwszym pytaniu w ankiecie respondenci mieli za zadanie wskazanie obszarów, które wymagają rewitalizacji (badani mogli wskazać maksymalnie cztery obszary).

Tabela 3. Obszary wskazane do rewitalizacji przez respondentów.

Obszar	% wskazań
<p>Infrastruktura drogowa²</p> <p>Poprawa stanu dróg i chodników na ulicach/obszarach: <i>ul. Mazowiecka, ul. Bielawska, ul. Piłsudskiego, ul. Bohaterów Warszawy, trasa wyjazdowa na Prudnik, droga do Domaszkowic, droga osiedlowa w okolicach ul. Ujejskiego i Kościuszki, Most Bema, ul. Piastowska, ul. Słowiańska, Osiedle Radoszyn, Osiedle Rodziewiczówny, droga wojewódzka 46, ul. Prudnicka, ul. Kolejowa, ul. Wrocławska, ul. Celna, Osiedle Ujejskiego i Kościuszki, ul. aleja wojska polskiego („ulica za wąską”), ul. Prudnicka, ul. Mickiewicza, ul. Morcinka, ul. Sienkiewicza, ul. Żeromskiego, ul. Słowackiego, ul. Wojska Polskiego, ul. Zbaraska, ul. Zwycięstwa, ul. 11 listopada, ul. Bursztynowa, ul. Celna, ul. Jagiellońska, ul. Paderewskiego, ul. Opawska, ul. Zbaraska, ul. Słowiańska, Złotogłowie („brak chodników”), Goświnowice („brak ronda”), ul. Mariacka, odcinek drogi przy stawie w Niwnicy, Osiedle Podzamcze, droga wylotowa na Prudnik, rondo w okolicy ul. Chełmońskiego, Rynek, ul. Grodkowska, ul. Saperska i ul. Słoneczna, ul. Zawiszy Czarnego, Ulica Reja łączy się z ulicą 11 Listopada, ul. Zjednoczenia, ul. Krawiecka, ul. Głuchotańska, ul. Grodkowska, ul. Orłąt Lwowskich, wylot w kierunku Regulic, Podzamcze.</i></p> <p>Ścieżki rowerowe: <i>Połączenie ścieżek rowerowych, aby były ciągłe (przy Moście od ul. Krzywoustego); ścieżki rowerowe w parku miejskim; ul. Celna; ul. Mickiewicza; ul. Mazowiecka;</i></p>	41,9

² Fragmenty wypowiedzi respondentów zostały zaznaczone kursywą

Obszar	% wskazań
<i>ul. Piłsudskiego; ul. Słowiańska; połączenie z Republiką Czeską ścieżki rowerowej; ul. Saperska i ul. Słoneczna; ścieżka rowerowa wzdłuż cmentarza komunalnego; ścieżki rowerowe odcinek grodków okolice; ul. Prudnicka; ul. Wrocławska. Więcej miejsc parkingowych: Osiedle Rodziewiczówny; ul. Piastowska; Osiedle Podzamcze; Rynek; Brakuje dla niepełnosprawnych pojazdów, mało miejsc parkingowych przy Urzędzie Skarbowym; ZUS, ul. Królowej Jadwigi / ul. Piastowska; ul. Kusocińskiego od strony ul. Zwycięskiej - brak parkingu.</i>	
Zagospodarowanie nieużywanego terenu po dawnych zakładach samochodowych , starej rzeźni, dawnych terenach wojskowych itp.	23,6
Rynek i Centrum Nysy	14,3
Parki, tereny zielone	13,6
Jezioro Nyskie	8,3
Basen (kąpielisko miejskie)	5,0
Osiedle Podzamcze	4,3
Różne miejscowości znajdujące się na terenie gminy Nysa	4,0
Dworzec Główny PKP	3,3
Osiedle Południe	2,3
Osiedle Górna Wieś	2,0
Śródmieście	1,7
Osiedle Średnia Wieś	1,3

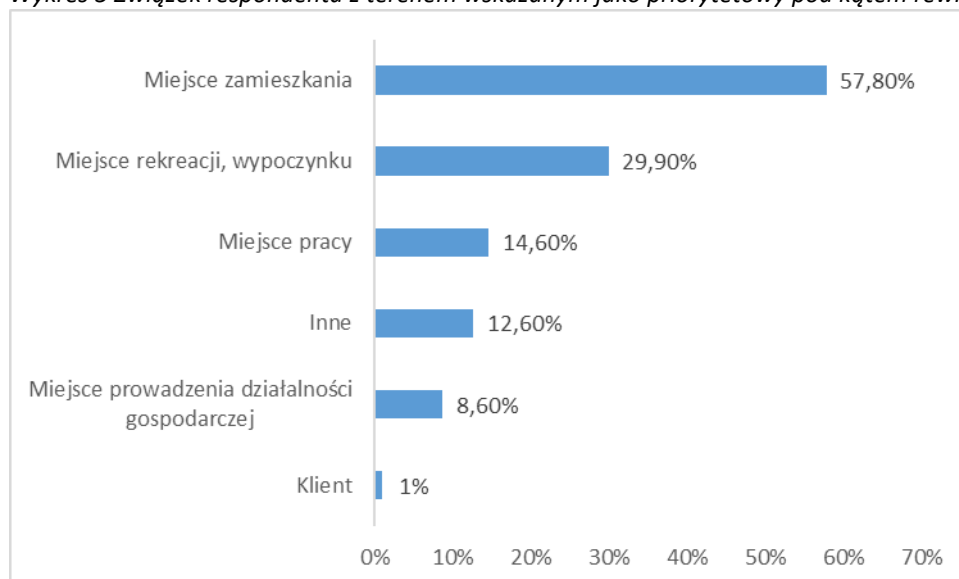
UWAGA: **pogrubioną kursywą zostały oznaczone ulice znajdujące się na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji**

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Respondenci nie zawsze odpowiadali poprawnie na pytanie zadane w ankiecie i zamiast obszaru wskazywali na określone miejsca (np. basen, chodniki) lub problemy społeczne (brak pracy). Najczęstszymi wskazaniami respondentów były elementy związane z infrastrukturą drogową – uczestnicy badania wskazywali, jakie ulice powinny być poddane rewitalizacji oraz w jakich miejscach brakuje parkingów i ścieżek rowerowych. Kolejnym często wskazywanym obszarem do rewitalizacji były nieużywane tereny, głównie po starych zakładach i miejscach pracy (fabryka samochodowa, rzeźnia, stare targowisko, dawne tereny wojskowe) - aż 41,9% respondentów uważa, że nieużywane tereny/budynki powinny być zagospodarowane, co może się wiązać z nadzieją uczestników badania na powstanie nowych miejsc pracy. Kolejnymi wskazywanymi obszarami były: Rynek i centrum Nysy, parki i tereny zielone, Jezioro Nyskie, basen, osiedle Podzamcze, miejscowości na terenie gminy, Dworzec Główny PKP, osiedle Południe, osiedle Górna Wieś, Śródmieście oraz osiedle Średnia Wieś. Dodatkowo pojedyncze osoby wskazywały na specyficzne problemy konkretnych ulic: ul. Królowej Jadwigi – problem z młodzieżą, która uczęszcza na dyskotekę znajdującą się na tej ulicy, ul. Bielawska – zagospodarowanie terenu zielonego, ul. Prudnicka – zagospodarowanie terenu.

Kolejne pytanie dotyczyło związku respondenta z obszarem wskazanym jako priorytetowy pod kątem rewitalizacji.

Wykres 5 Związek respondenta z terenem wskazanym jako priorytetowy pod kątem rewitalizacji. N=607

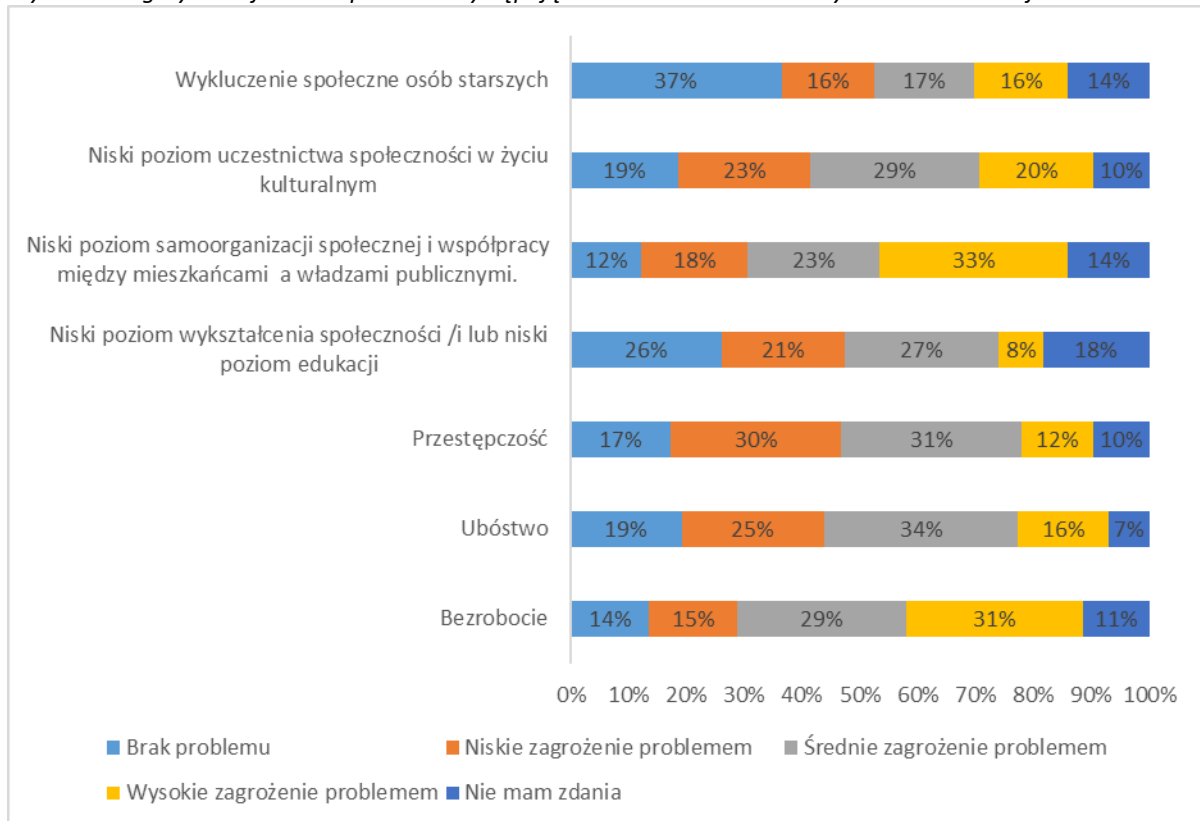
Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Wskazując obszary do rewitalizacji, respondenci najczęściej kierują się miejscem zamieszkania, na co wskazała ponad połowa badanych. Mniej niż jedna trzecia uczestników badania kierowała się swoim miejscem rekreacji i wypoczynku, a niespełna 15% badanych – miejscem pracy. Innymi związkami respondentów z miejscami wskazanymi do rewitalizacji są: częste uczęszczanie przez wskazany teren i spędzanie czasu na tym obszarze oraz deklarowanie, że wskazany obszar to „wizytówka miasta”. Wyniki badania wskazują na to, że respondenci nie wybierali obszaru do rewitalizacji ze względu na bycie klientem – tylko 1% badanych zadeklarowało taki związek ze wskazanym do rewitalizacji terenem.

4.2. Charakterystyka obszarów wskazanych do rewitalizacji oraz oczekiwane efekty działań rewitalizacyjnych

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło negatywnych zjawisk społecznych występujących na obszarach wskazanych do rewitalizacji.

Wykres 6 Negatywne zjawiska społeczne występujące na obszarach wskazanych do rewitalizacji. N=607

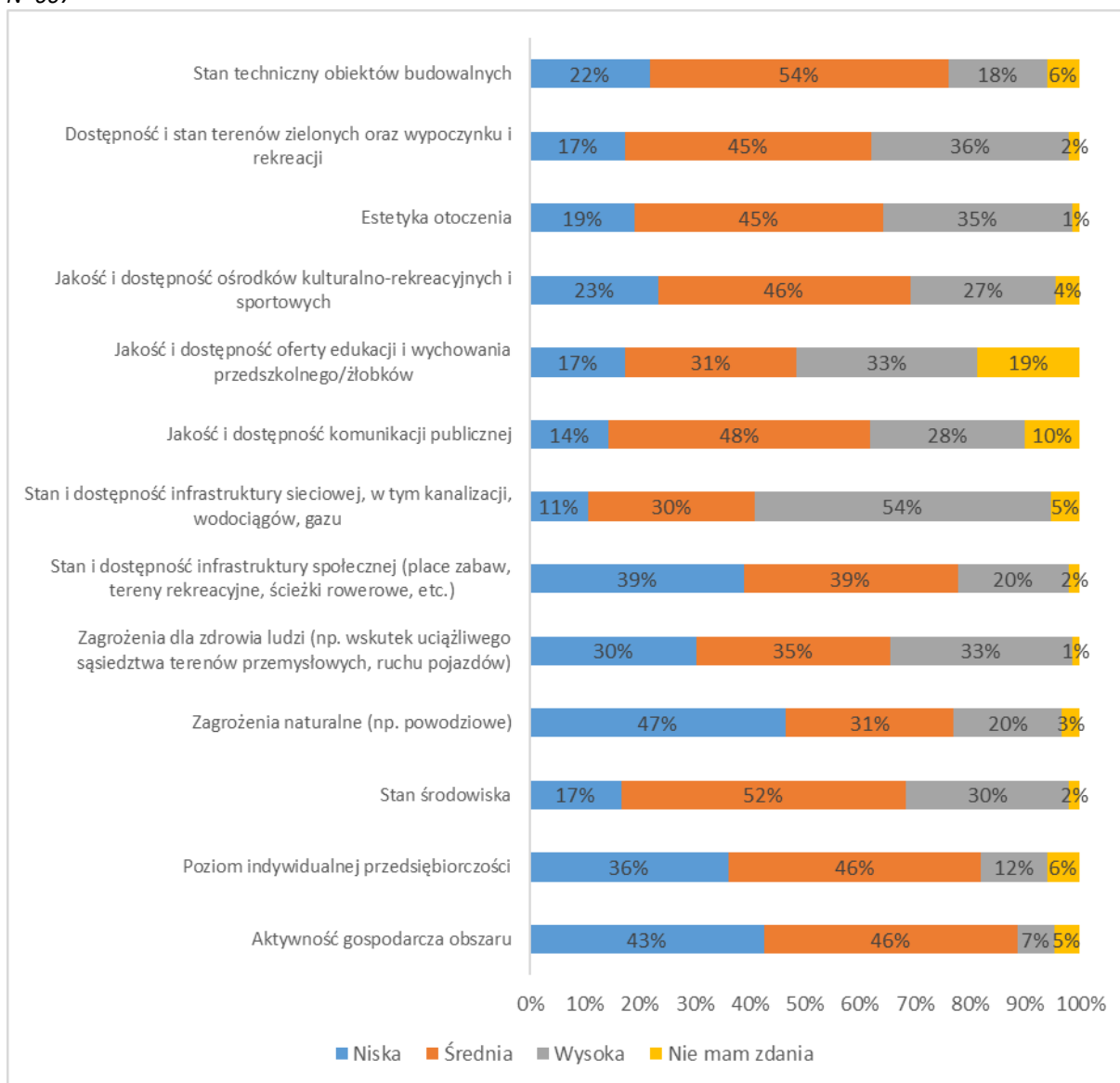

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Najmniejszym problemem według badanych jest wykluczenie społeczne osób starszych – aż 37% respondentów nie widzi takiego problemu. Jako największe zagrożenie jest natomiast określone zjawisko niskiego poziomu samoorganizacji społecznej i współpracy między mieszkańcami a władzami publicznymi (33% deklaracji „wysokie zagrożenie problemem” oraz 23% deklaracji „średnie zagrożenie problemem”) oraz bezrobocie (31% deklaracji „wysokie zagrożenie problemem” oraz 29% deklaracji „średnie zagrożenie problemem”).

Kolejne pytanie dotyczyło oceny wybranych wymienionych elementów związanych z jakością życia na wskazanych obszarach rewitalizacji.

Wykres 7 Ocena wymienionych elementów związanych z jakością życia na wskazanym obszarze rewitalizacji. N=607

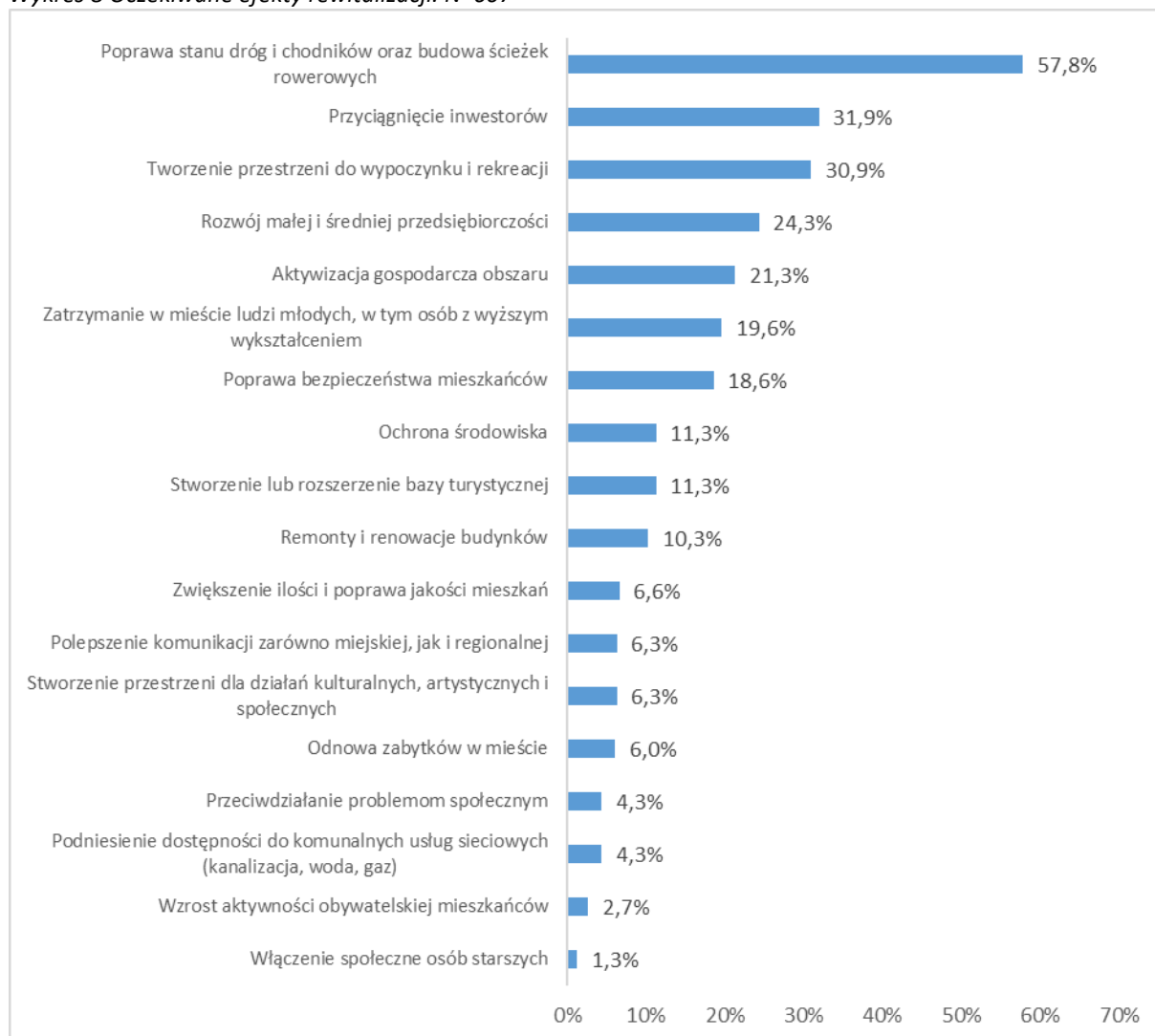

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Na wskazywanych do rewitalizacji obszarach najniżej oceniane są: aktywność gospodarcza kraju (43% - „niska”) oraz stan i dostępność infrastruktury społecznej (39% - „niska”). Najlepiej oceniany jest natomiast: stan i dostępność infrastruktury sieciowej (54% - „wysoka”). Na średnim poziomie oceniany jest stan techniczny obiektów budowlanych (54%).

Kolejne pytanie w ankiecie dotyczyło oczekiwanych efektów rewitalizacji.

Wykres 8 Oczekiwane efekty rewitalizacji. N=607

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Najwięcej respondentów oczekuje poprawy stanu dróg i chodników oraz budowy ścieżek rowerowych (57,8%). Prawie jedna trzecia ankietowanych oczekuje przyciągnięcia inwestorów do miasta oraz tworzenia przestrzeni do wypoczynków i rekreacji, a co czwarty uczestnik badania oczekuje rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. Rzadziej oczekiwanymi efektami rewitalizacji są: aktywizacja gospodarcza obszaru (21,3%), zatrzymanie w mieście ludzi młodych (19,6%), poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (18,6%), ochrona środowiska oraz stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej (po 11,3%), remonty i renowacje budynków (10,3%), zwiększenie ilości i poprawa jakości mieszkań (6,6%), polepszenie komunikacji oraz stworzenie przestrzeni dla działań kulturalnych (po 6,3%), odnowa zabytków w mieście (6%), przeciwdziałanie problemom społecznym oraz podniesienie dostępności do komunalnych usług sieciowych (po 4,3%), wzrost aktywności obywatelskiej mieszkańców (2,7%) a także włączenie społeczne osób starszych (1,3%).

4.3. Ważność problemu rewitalizacji

Kolejne pytania w ankiecie dotyczyły ważności kwestii rewitalizacji.

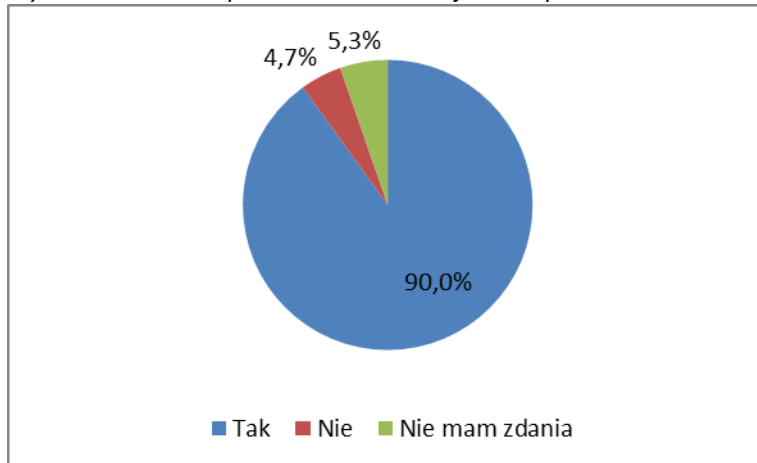
Wykres 9 Ważność problemu rewitalizacji dla miasta respondenta. N=607

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Zdecydowana większość badanych deklaruje, że problem rewitalizacji jest ważny dla jego miasta. Tylko 0,7% badanych uważa, że ten problem nie jest ważny, a 2% respondentów nie ma zdania na ten temat.

Wykres 10 Ważność problemu rewitalizacji dla respondenta. N=607

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Ważność problemu rewitalizacji dla respondenta jest mniejsza w porównaniu z ważnością problemu rewitalizacji dla miasta według badanych. Zdecydowana większość uczestników badania deklaruje ważność problemu rewitalizacji. Dla 4,7% respondentów problem rewitalizacji nie jest ważny, a 5,3% badanych nie ma zdania w tej kwestii.

Konsultacje w formie spaceru studyjnego

Spacer studyjne to spotkania w terenie, łączące w sobie elementy zwiedzania, wykładu o danym obszarze, dyskusji i bieżącego zbierania uwag ustnych. W Kędzierzynie-Koźlu spacer studyjne stanowiły formę konsultacji społecznych, w ramach której uczestnicy odwiedzali obszary zdegradowane, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji oraz konsultowali się z mieszkańcami w ich naturalnym środowisku.

Data	Czas trwania	Trasa spaceru
20.09.2016	Ok. 2 godzin	Urząd Miejski w Nysie → ul. Wrocławska → Rynek → ul. Bolesława Krzywoustego → ul. Mostowa → most Tadeusza Kościuszki → ul. Szlak Chrobrego → tereny dawnej Fabryki Samochodów Dostawczych

Spacer studyjny polegał na przejściu się po obszarach wskazanych jako obszary zdegradowane. Ze względu na fakt, że wskazanych zostało kilka podobszarów, zdecydowano się na spacer po dwóch najbardziej istotnych z punktu widzenia procesu rewitalizacji, tj. obszarze śródmieścia oraz terenach po byłej Fabryce Samochodów Dostawczych.

W spacerze wzięli udział przedstawiciele Gminy Nysa, organizacji pozarządowych oraz inni interesariusze. W trakcie spaceru przyłączali się także mieszkańcy, którzy przedstawiali swoje opinie nt. działań jakie mogłyby zostać podjęte w ramach procesu rewitalizacji. Spacer rozpoczął się pod Urzędem Miejskim w Nysie, następnie uczestnicy przeszli ulicą Wrocławską do Rynku, a następnie udali się w kierunku Mostu Tadeusza Kościuszki, przez ulicę Szlak Chrobrego na teren dawnej Fabryki Samochodów Dostawczych. Na terenie byłej Fabryki Samochodów Dostawczych odbył się krótki recital zaproszonego artysty oraz podsumowano najważniejsze obserwacje zebrane na spacerze studyjnym.

Uczestnicy spaceru zwracali przede wszystkim uwagę na niską estetykę obszaru śródmieścia, które dość mocno ucierpiało w wyniku działań powojennych. Dość mocno zniszczyło to tkankę miejską, szczególnie starą zabudowę. W chwili obecnej centrum miasta przechodzi duże przeobrażenia, zabudowywane są kolejne wolne działki, które dość mocno mogą zmienić ten obszar. Dużym problemem jest także, według uczestników spaceru, ruch samochodowy w centrum miasta. W godzinach szczytu Nysa jest dość mocno zakorkowana, co powoduje duży hałas oraz zanieczyszczenie powietrza. Niewątpliwie problem ten znajdzie rozwiązanie w budowanej właśnie obwodnicy miasta.

Uczestnicy spaceru wskazywali, że oprócz centrum miasta, szczególne znaczenie dla miasta ma zagospodarowanie terenów po byłej Fabryce Samochodów Dostawczych. Wszyscy byli zgodni, że teren ten trzeba koniecznie poddać rewitalizacji, bowiem ma on bardzo duży potencjał. Znajduje się on blisko centrum miasta i mógłby stanowić z jednej strony miejsce dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości oraz atrakcyjne miejsce dla inwestorów zewnętrznych. Rozwój tego miejsca ma niebagatelne znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców całej gminy, a w szczególności dla mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Konsultacje w formie warsztatu

W dniu 28 września 2016 roku, w Urzędzie Miejskim w Nysie w Sali 200, odbył się warsztat, którego celem było skonsultowanie zaproponowanych obszarów zdegradowanego i rewitalizacji. W trakcie spotkania interesariusze zaakceptowali wskazane obszary oraz stworzono zarysy poszczególnych elementów, które będą stanowiły wytyczne przy działaniach na obszarze rewitalizacji.

ANALIZA SWOT OBSZARU REWITALIZACJI (OBSZAR A2)

Mocne strony obszaru rewitalizacji	Słabe strony obszaru rewitalizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dziedzictwo historyczne obszaru (zabytkowe centrum miasta, Bazylika Św. Jakuba i Św. Agnieszki – pomnik historii). 2. Centrum miasta (komunikacyjne, centrum handlu i usług, obszar atrakcyjny turystycznie). 3. Uczelnia wyższa (PWSZ w Nysie), Uniwersytet III-go Wieku (przy PWSZ w Nysie). 4. Koncentracja obiektów użyteczności publicznej (np. Dom Kultury, biblioteka miejska, muzeum powiatowe, punkt informacji turystycznej, Urząd Miejski) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak wystarczającej liczby miejsc parkingowych. 2. Zbyt mała częstotliwość kursowania autobusów miejskich w godzinach szczytu komunikacyjnego. 3. Zbyt duże natężenie ruchu w centrum miasta w godzinach szczytu komunikacyjnego (zanieczyszczenie powietrza). 4. Niewystarczająca liczba miejsc odpoczynku (małej architektury „wypoczynkowej”). 5. Niewystarczająca liczba miejsc w DDP. 6. Niezadawalający poziom bezpieczeństwa (zwłaszcza w godzinach wieczornych). 7. Niska jakość infrastruktury komunikacyjnej oraz obiektów mieszkaniowych w śródmieściu.

Szanse (poza obszarem rewitalizacji)	Zagrożenia (poza obszarem rewitalizacji)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostępność środków na działania rewitalizacyjne. 2. Powstanie nowych miejsc pracy. 3. Powstanie miejsc wypoczynku i rekreacji. 4. Rozwój sieci ścieżek rowerowych. 5. Poprawa komunikacji miejskiej. 6. Poprawa jakości środowiska (wynikiem ograniczenia niskiej emisji generowanej przede wszystkim przez komunikację samochodową). 7. Podniesienie atrakcyjności turystycznej obszaru. 8. Wykorzystanie potencjału osób zamieszkujących obszar rewitalizacji. 9. Rozwój gospodarczy obszaru A1 szansą na powstanie nowych miejsc pracy dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczone środki na działania rewitalizacyjne 2. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa obszaru rewitalizacji. 3. Postępujący proces wzrostu natężenia ruchu w centrum miasta. 4. Postępujący proces wyludniania się obszaru rewitalizacji. 5. Szybszy rozwój gospodarczy innych obszarów.

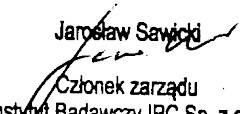
OBSZAR REWITALIZACJI BEZPIECZNYM I ROZWIĘTYM GOSPODARCZO MIEJSCEM ZAMIESZKAŁYM PRZEZ AKTYWNYCH SPOŁECZNIE I PRZEDSIĘBIORCZYCH MIESZKAŃCÓW.

PROPONOWANE GŁÓWNE CELE REWITALIZACJI

1. **Podniesienie poziomu bezpieczeństwa.**
2. **Podniesienie poziomu rozwoju gospodarczego.**
3. **Wzrost aktywności społecznej mieszkańców.**
4. **Podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców.**

PROPONOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

1. **Podniesienie poziomu bezpieczeństwa.**
  - 1.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego.
  - 1.2. Podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
  - 1.3. Poprawa bezpieczeństwa obiektów i terenów sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych.
2. **Podniesienie poziomu rozwoju gospodarczego.**
  - 2.1. Tworzenie stref inwestycyjnych.
  - 2.2. Zagospodarowanie terenów poprodukcyjnych (tereny byłej fabryki FSO)
  - 2.3. Przeznaczenie opustoszałych obiektów pod działalność gospodarczą.
3. **Wzrost aktywności społecznej mieszkańców.**
  - 3.1. Zagospodarowanie pod funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe terenów pofortecznych i terenu kąpieliska miejskiego.
  - 3.2. Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych oraz podniesienie dostępu do tej oferty.
4. **Podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców..**
  - 4.1. Zwiększenie dostępu do informacji na temat potrzeb lokalnego rynku pracy.
  - 4.2. Wsparcie finansowe dla nowo zakładanych i już działających mikro i małych przedsiębiorstw.
  - 4.3. Promowanie postaw przedsiębiorczych oraz edukowanie w zakresie przedsiębiorczości.

Jarosław Sawicki
Członek zarządu
Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.
INSTYTUT BADAWCZY IPC SP. Z O.O.
UL. A. OSTROWSKIEGO 9
53-238 WROCŁAW
tel. 71 79 49 249 fax 71 750 33 18
NIP: 894-304-35-99 REGON: 022048839
www.institut-ipc.pl